

СПРАВА «КОВРІЖНИХ ПРОТИ УКРАЇНИ» (KOVRIZHNYKH v. UKRAINE)

(Заява № 28943/15)

Стислий виклад рішення від 22 квітня 2021 року

У грудні 2006 року Апеляційний суд Донецької області (далі — апеляційний суд), діючи як суд першої інстанції, визнав заявника винним у вбивстві та крадіжці. Верховний Суд України скасував цей вирок і направив справу до апеляційного суду на новий розгляд. У листопаді 2011 року апеляційний суд виправдав заявника, але Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ (далі — ВССУ) скасував цей вирок та направив справу на новий розгляд.

У червні 2013 року апеляційний суд залишив без змін вирок суду першої інстанції, яким заявника було визнано винним та обрано покарання у виді позбавлення волі на строк дванадцять років. Заявника було взято під варту і він почав відбувати своє покарання.

13 березня 2014 року ВССУ скасував ухвалу апеляційного суду у зв'язку з ненаданням апеляційним судом відповідей на певні питання, порушені в апеляційних скаргах обвинувачених, і направляючи справу до апеляційного суду на новий судовий розгляд, ухвалив залишити заявника під вартою.

У подальшому справу не було розглянуто апеляційним судом, а матеріали справи заявника залишилися в будівлі апеляційного суду у м. Донецьк. Апеляційний суд Запорізької області залишив заяву прокурора про продовження розгляду апеляційного провадження у справі заявника на підставі документів, наявних у матеріалах справи, без задоволення, вважаючи, що наявних у матеріалах справи було недостатньо документів для розгляду справи.

18 вересня 2015 року Артемівський міськрайонний суд Донецької області, в межах територіальної юрисдикції якого знаходився слідчий ізолятор, де на той момент тримався заявник, розглянув клопотання *habeas corpus* заявника та ухвалив звільнити його, встановивши, що у зв'язку з відсутністю суду, який міг ефективно розглянути апеляційну скаргу заявника на його вирок протягом розумного строку, тримання його під вартою було незаконним, оскільки суперечило принципу верховенства права та верховенству прав людини, закріплених у статтях Кримінального процесуального кодексу України та Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція). Ця ухвала не була оскаржена та набрала законної сили. Заявника негайно звільнили.

До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) заявник скаржився за пунктами 1 та 3 статті 5 Конвенції на те, що тримання його під вартою після постановлення ухвали ВССУ від 13 березня 2014 року було незаконним, оскільки не було ухвалено жодного судового рішення, яке б санкціонувало тримання його під вартою, і на надмірну тривалість тримання його під вартою; за пунктом 1 статті 6 Конвенції на надмірну тривалість кримінального провадження у його справі.

Розглянувши скарги заявника за пунктом 1 статті 5 Конвенції, Європейський відхилив їх відповідно до пунктів 1 та 4 статті 35 Конвенції у зв'язку з невичерпанням національних засобів юридичного захисту.

Щодо скарги заявника на надмірну тривалість тримання його під вартою Європейський суд, посилаючись на рішення у справі «Ярошовець та інші проти України», вказав, що тримання заявника під вартою після постановлення вироку судом першої інстанції, яким його було визнано винним, підпадає під виняток, зазначений у підпункті «а» пункту 1 статті 5 Конвенції. Європейський суд відхилив цю скаргу як несумісну з положеннями Конвенції за критерієм *ratione materiae* відповідно до підпункту «а» пункту 3 та пункту 4 статті 35 Конвенції.

Стосовно тривалості кримінального провадження у справі заявника Європейський суд, з огляду на свою практику з цього питання, зауважив, що у відповідний період тривалість провадження була надмірною та не відповідала вимозі «розумного строку», і констатував порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Оголошує* прийнятною скаргу за пунктом 1 статті 6 Конвенції на тривалість провадження, а решту скарг у заяві — неприйнятними;

2. *Постановляє*, що ця заява свідчить про порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з надмірною тривалістю кримінального провадження;

3. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику 2 100 (дві тисячі сто) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

4. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції».